

ИЗДАДЕНИ КНИГИ И БРОШУРИ ЗА ПЕРИОДА ЯНУАРИ - СЕПТЕМВРИ 2010 Г. И ПРОДЪЛЖАВАЩИ ИЗДАНИЯ ПРЕЗ 2010 ГОДИНА

Националният статистически институт осигурява информация за издателската продукция в страната (книги и брошури) и продължаващите издания (вестници и периодика). Източник на данните е Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“. Основните показатели са в съответствие с методологическите изисквания на ЮНЕСКО. Изследването на НСИ за издателската дейност обхваща две основни направления:

- Издадени книги и брошури - поради въвеждането на нова информационна система в Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“ изследването за издадените книги и брошури обхваща първите девет месеца на 2010 г. (периода януари - септември), като данните за останалите три месеца на 2010 г. ще бъдат включени в изследването през 2011 година.

- Издадени продължаващи издания (вестници и периодика).

Издадени книги и брошури за периода януари - септември 2010 година

За първите девет месеца на 2010 г. са издадени 4 126 книги с тираж 2 709 хил. и 488 брошури с тираж 511 хиляди.

1. Издадени книги и брошури за периода януари - септември 2010 година

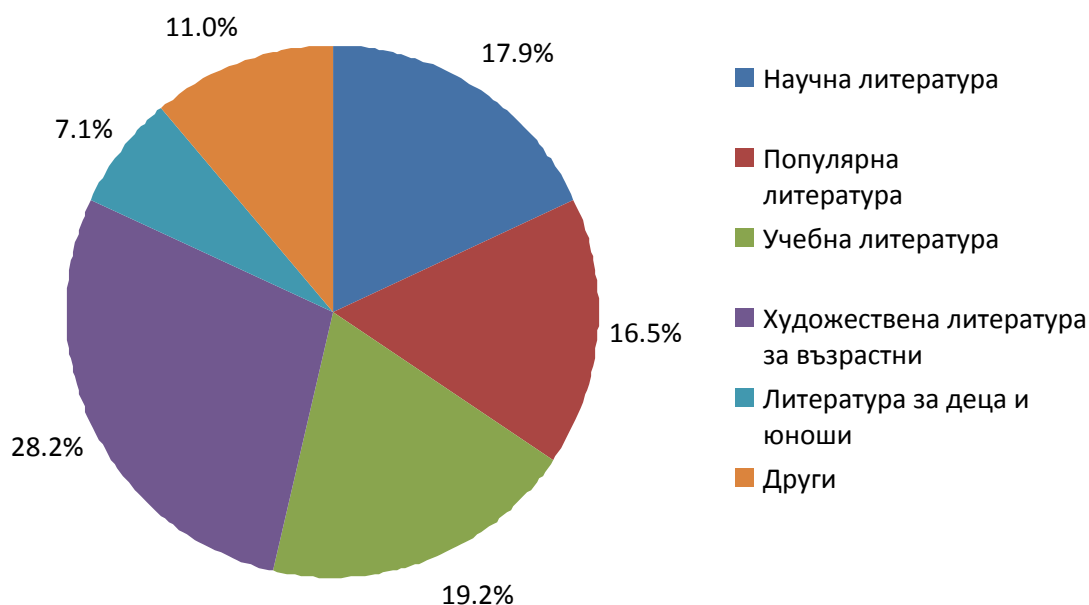
	Заглавия - Брой	Тираж - хиляди
Общо	4614	3220
Нови заглавия и нови издания	4146	2811
Препечатани издания	468	409

С уникалния 10-значен идентификационен код ISBN (Международен стандартен книжен номер) за периода януари - септември 2010 г. са регистрирани 3 994 книги и 504 брошури, или 97.5% от всички издания, което улеснява ползването им в чужбина.

Разпределението на книгите и брошурите според признака „Предназначение на литературата“ (класификационна група за разпределение на книгите) е основна характеристика на изданията.

Фиг. 1. Издадени заглавия на книги и брошури по „Предназначение на литературата“

През периода януари - септември 2010 г. с най-голям относителен дял са заглавията в разделите: художествена литература за възрастни (28.2%), учебна литература (19.2%) и научна литература (18.0%).

Относителният дял на тиража на художествената литература за възрастни през първите девет месеца на 2010 г. е 21.0%, на учебната литература - 23.4%, на научната литература - 9.3% от цялата издадена продукция. Популярната литература включва 763 заглавия с тираж 515 хил., което представлява 16.5% от всички издания и 16.0% от общия тираж.

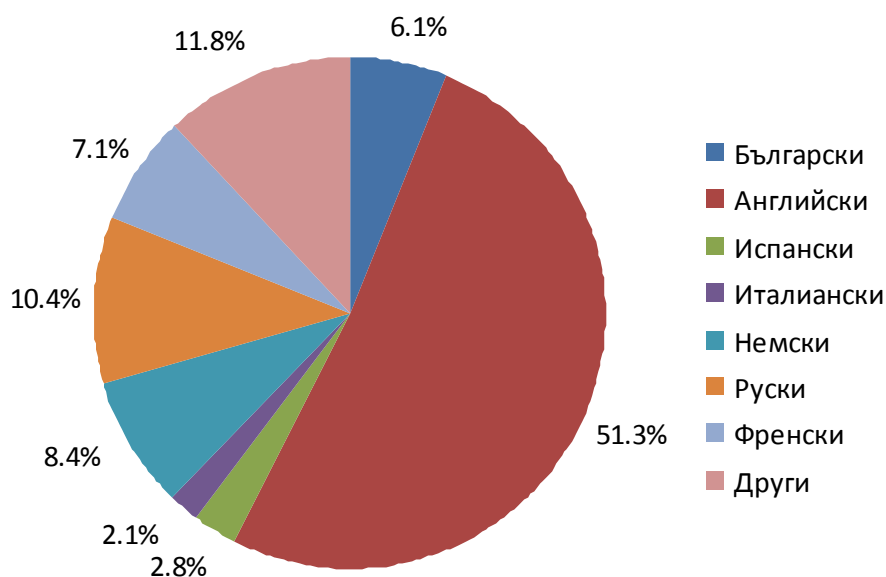
Броят на издадените заглавия с детско-юношеска тематика през първите девет месеца на 2010 г. е 327 с тираж 513 хиляди. От тях детската художествена литература включва 223 заглавия с тираж 343 хил. екземпляра, или 4.8% от цялата издадена продукция и 10.7% от общия тираж.

За периода януари - септември 2010 г. заглавията на оригиналната литература са 77.3% (3 567 заглавия) от общо издадените книги и брошури. Относителният дял на тиража им е 63.3% от общия тираж.

Относителният дял на преводните издания през първите девет месеца на 2010 г. е 22.7% (1 047 бр.) от издадените книги и брошури, а тиражът им е 36.7% (1 183 хил.) от общия тираж.

Фиг. 2. Издадени заглавия преводна литература по език на оригинала за периода януари - септември 2010 година

С най-висок относителен дял за първите девет месеца на 2010 г. са преведените заглавия от английски език с тираж 740 хил., следват преведените издания от немски език с тираж 105 хил. и от руски език с тираж 98 хиляди.

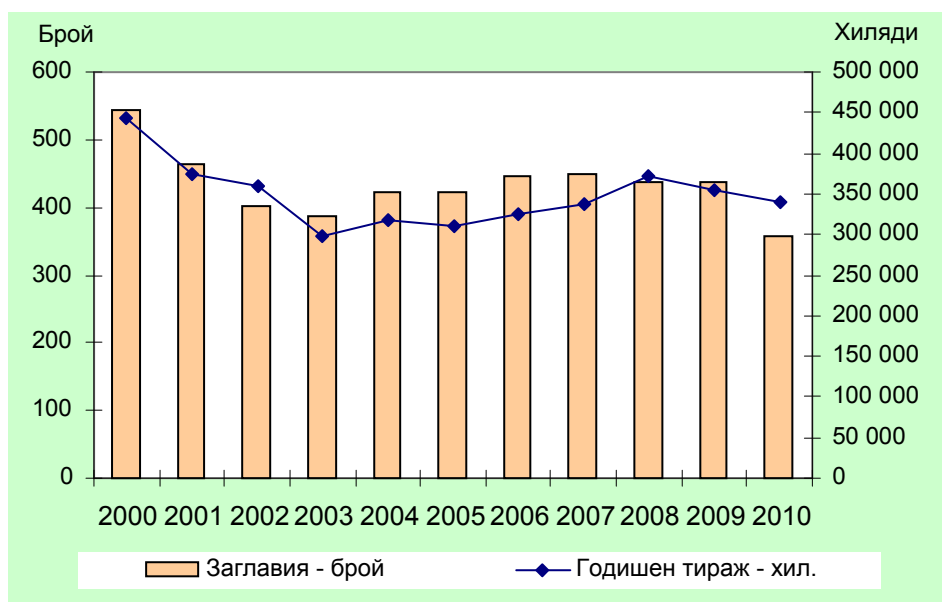
В регионален аспект за периода януари - септември 2010 г. най-много книги са издадени в област София (столица), като относителният дял на издадените заглавия (книги и брошури) е 60.8% от общо издадените в страната, с тираж 67.4%; следват областите Варна - с 10.2% от всички издадени заглавия, или 6.7% от общия тираж, и Пловдив - съответно с 8.8 и 14.8%.

Издадени продължаващи издания (вестници и периодика)

През 2010 г. са издадени 359 вестника с годишен тираж 340 812 хил., като на човек от населението годишно се падат 45 вестника, или с 2 вестника по-малко в сравнение с 2009 година (фиг. 3). В сравнение с предходната година заглавията (самостоятелни или издадени като една или повече физически единици) на вестниците намаляват със 17.7%, а тиражът - с 4.2%.

Фиг. 3. Издадени вестници

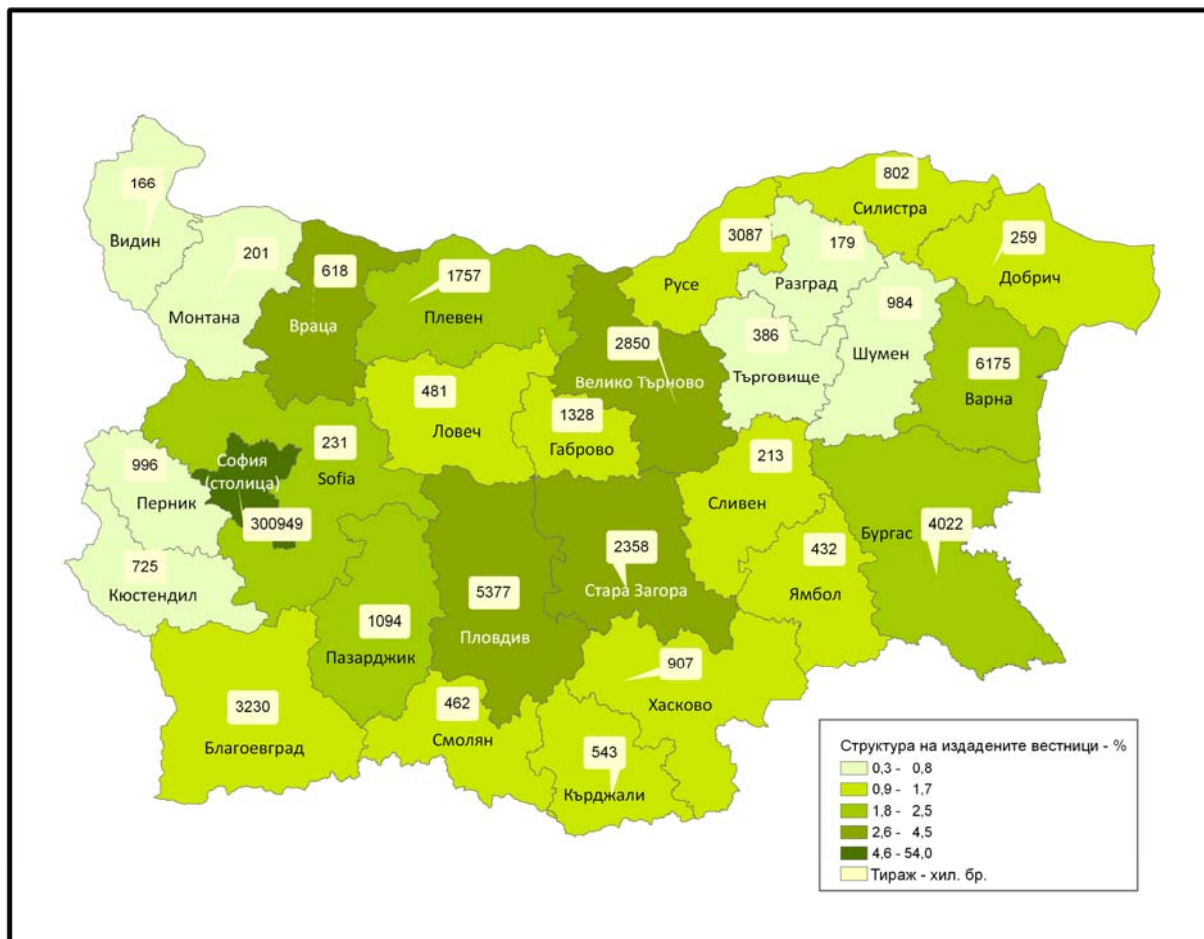
През 2010 г. са издадени 60 всекидневника в тираж 186 792 хиляди. Заглавията на всекидневниците формират 16.7% от всички издавани вестници, а тиражът им - 54.8% от общия тираж. В сравнение с 2009 г. дялът на заглавията се увеличава с 1.3 процентни пункта, а дялът на тиража намалява с 2.8 процентни пункта. Издадените заглавия на седмичните вестници през 2010 г. са 148 бр., или с 19.1% по-малко в сравнение с 2009 година. Относителният дял на тиража на седмичните вестници през 2010 г. е 40.6% от годишния тираж на всички вестници, като в сравнение с предходната година този дял се увеличава с 2.8 процентни пункта.

През 2010 г. са издадени 7 вестника за деца и юноши, или с 2 повече в сравнение с 2009 г., но тиражът им намалява около 3 пъти (от 877 хил. през 2009 г. на 297 хил. през 2010 година).

Броят на хумористичните вестници, издавани у нас, през 2010 г. е 6, а тиражът - 188 хил., като в сравнение с предходната година броят на заглавията намалява с едно заглавие, докато тиражът се увеличава с 42.4% (56 хил.).

Фиг. 4. Издадени вестници през 2010 година по области

По брой на издаваните вестници през 2010 г. водеща е област София (столица) - 194 заглавия (с 22 по-малко спрямо 2009 г.), като дялът им е 54.0% от всички издадени вестници в страната, или с 4.5 процентни пункта повече в сравнение с предходната година. Относителният дял на тиража на издаваните в столицата вестници за 2010 г. е 88.3% от общия тираж на вестниците в страната и в сравнение с 2009 г. се увеличава с 0.3 процентни пункта.

Относителният дял на вестниците, издавани на български език, през 2010 г. е 96.4%, или с 0.3 процентни пункта повече от 2009 година. На чужди езици през 2010 г. са издадени 13 вестника: по 1 на немски, турски и испански, 2 - на английски, и 8 - на два и повече езика.

През 2010 г. са издадени 563 списания и 132 бюлетина, като в сравнение с 2009 г. списанията намаляват с 6.6% (40 броя), а бюлетините - със 7.1% (10 броя).

Годишният тираж на списанията (29 744 хил.) през 2010 г. в сравнение с 2009 г. се увеличава 2.8 пъти, а на бюлетините (2 355 хил.) - 3.4 пъти. Най-голям дял от всички издавани списания и бюлетини през 2010 г. заемат тези с обществено-политическа тематика - 33.7% от заглавията и 46.9% от общия тираж. В сравнение с предходната година относителният дял на заглавията намалява с 3.6 процентни пункта, но и с толкова се увеличава тиражът.

През 2010 г. са издадени 89 списания и бюлетина на чужди езици с годишен тираж 1 433 хил., като най-многобройни са изданията на английски език - 49 заглавия с тираж 352 хил., следвани от изданията на два и повече езика - 29 заглавия с годишен тираж 977 хил., на руски език - 4 заглавия с тираж 76 хил., на турски език - 3 заглавия с тираж 19 хиляди.

Най-висок е относителният дял на заглавията на списанията, излизаци от 1 до 4 пъти годишно - 46.9% от всички издадени списания, с тираж 2 075 хил., следвани от списанията, излизаци веднъж месечно - 26.8% с тираж 13 171 хиляди.

През 2010 г. са издадени 68 периодични сборника с тираж 79 хил., като в сравнение с 2009 г. броят им остава непроменен, а тиражът се увеличава 4 пъти.

Методологични бележки

Статистическото изследване на издателската дейност осигурява данни за издадените книги, брошури, продължаващите издания (вестници, списания, бюлетини и периодични сборници) и електронните публикации. Данните се предоставят на НСИ от Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“. От 2010 г. в Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“ се изгражда нова информационна система за въвеждане на данните и предоставяне на законоустановената статистическа информация. Поради тази причина данните за издадените книги и брошури обхващат периода от първите девет месеца на 2010 г., като данните за последните три месеца на 2010 г. ще бъдат включени в данните за 2011 година. Отпада разпределението на изданията по литературни групи, по обем (печатни, издателски и тиражно-издателски коли) и цена.

Наблюдението обхваща дейността на държавните и частните издателства и редакции.

В броя на книгите и брошурите не се включват изданията с тясноведомствено предназначение, с временен и рекламен характер, с тираж по-малък от 100 екземпляра и обем по-малък от четири страници.

Брошура е неперидично печатно издание с най-малко пет, но с не повече от 48 страници, издадено в страната и направено общодостъпно.

Книга е неперидично излизащ печатен документ с най-малко 49 страници, издаден в страната и направен общодостъпен.

Заглавие - дума или съвкупност от думи, отбелязани обикновено върху документа, за да се използват за неговото идентифициране, и често (но не винаги) го отличават от други документи.

Том - физическа единица на печатен документ, която съдържа определен брой страници, обединени в една подвързия, и съставлява едно цяло или част от една съвкупност.

Тираж е общият брой на екземплярите, отпечатани от едно заглавие.

Продължаващо издание (серия) е документ в печатна или непечатна форма, който се публикува в последователни части, обикновено с цифрово или хронологично означаване и без предварително ограничение на продължителността на изданието независимо от неговата периодичност.

Вестник е листово издание, което съдържа новини за текущи събития, предизвикващи специален или общ интерес, чиито отделни части излизат в хронологична или числова последователност, обикновено най-малко веднаж в седмицата.

Списание е продължаващо издание, което се публикува под едно и също заглавие на редовни или нередовни интервали, за неограничено време; отделните броеве са последователно номерирани или датирани.

Бюлетин е издание (във вид на брошура или листовка), което съдържа кратки официални и служебни материали (нормативни, информационни), отнасящи се до дейността на издаващото учреждение или организация.

Периодичен сборник е издание, което съдържа научни статии, научни съобщения и други, публикувано обикновено от името на научна институция.

Годишен тираж на периодичното издание е общото количество на екземплярите на всички излизания на едно заглавие за една година.

Еднократен тираж е средният тираж от тиражите на всички излизания на едно заглавие за година.

Повече информация и данни за издателската дейност могат да бъдат намерени в интернет страницата на НСИ (<http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=24>).

ПРИЛОЖЕНИЕ

Таблица 1

ИЗДАДЕНИ КНИГИ И БРОШУРИ, РАЗПРЕДЕЛЕНИ ПО ТЕМИ, СЪОТВЕТСТВАЩИ НА КЛАСИФИКАЦИЯТА НА ЮНЕСКО, ПРЕЗ ПЪРВИТЕ ДЕВЕТ МЕСЕЦА НА 2010 ГОДИНА¹

Десетична класификация (по теми)	Книги		Брошури		Издания с ISBN - бр.	
	заглавия - бр.	тираж - хил.	заглавия - бр.	тираж - хил.	книги	брошури
Общо	4126	2709	488	511	3994	504
Общ отдел	28	17	14	19	26	12
Философия, психология	181	165	44	91	173	42
Религия	129	84	11	5	123	9
Обществени науки	1049	770	83	138	1013	93
Езикознание	139	117	5	3	139	5
Естествени науки и математика	127	58	6	1	118	4
Техника. Медицина. Приложни науки	530	338	45	30	509	36
Изкуство и развлечения	177	122	9	5	169	6
Литература	1433	881	247	206	1411	277
География/История	333	156	24	15	313	20

¹ Десетичната класификация - национален вариант.

Таблица 2

ИЗДАДЕНИ ВЕСТНИЦИ ПО ПЕРИОДИЧНОСТ

Периодичност	2009			2010		
	заглавия - бр.	годишен тираж - хил.	еднократен тираж - хил.	заглавия - бр.	годишен тираж - хил.	еднократен тираж - хил.
Общо	436	355600	4798	359	340812	4630
Ежедневници	67	204865	728	60	186792	640
Излизаци един път седмично	183	134403	3 103	148	138418	3031
Излизаци по-малко от един път седмично	186	16332	967	151	15602	959